

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Dołhy

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 czerwca 2016r.,
sprawy P. D.
skazanego z art. 197 § 1 i in. k.k.
z powodu kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 17 grudnia 2015 r., sygn. akt V Ka [...] w G.
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego [...] w G.
z dnia 5 sierpnia 2013 r., sygn. akt II K [...];

postanowił:

- 1. oddala kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża
skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2013 roku Sąd Rejonowy [...] w G. skazał P. D.:
1) za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 157 § 1 k.k.
wymierzył karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, 2) za przestępstwo z art.
197 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 197 § 1 k.k. wymierzył karę 2 (dwóch) lat i 6
(sześciu) miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczone jednostkowe kary
pozbawienia wolności na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k., połączył i
wymierzył mu karę łączną 2(dwóch) lat i 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia
wolności.

Apelacje od tego rozstrzygnięcia wnieśli Prokurator Prokuratury Rejonowej w G. oraz obrońca oskarżonego.

Oskarżyciel publiczny w zwykłym środku zaskarżenia, wniesionym na niekorzyść oskarżonego, podniósł naruszenie przepisu art. 438 pkt 1 k.p.k. poprzez zastosowanie przy wymiarze kary wobec oskarżonego przepisu art. 157 § 1 k.k. zamiast art. 158 § 1 k.k. Prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zastosowanie przepisu art. 158 § 1 k.k. przy wymiarze kary.

Obrońca oskarżonego P. D. wniósł w apelacji o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, ewentualnie zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez obniżenie kar jednostkowych oraz kary łącznej, wskazując w zwykłym środku odwoławczym obrazę przepisów kodeksu postępowania karnego, a mianowicie art. 182 k.k., art. 202 § 3 k.p.k., art. 6 k.p.k. w zw. z art. 197 § 1 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 172 k.p.k., art. 6 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie przez Sąd, że oskarżony działał z zamiarem narażenia pokrzywdzonego na wystąpienie skutków z art. 156 § 1 k.k. oraz poprzez przyjęcie, że oskarżony dopuścił się czynu zabronionego z art. 197 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2015 roku Sąd Okręgowy w G. zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego utrzymał w mocy. Apelację Prokuratora Prokuratury Rejonowej w G. Sąd Okręgowy pozostawił bez rozpoznania wobec cofnięcia skargi przez oskarżyciela publicznego na rozprawie (art. 432 k.p.k.).

Kasację od powyższego orzeczenia złożył obrońca skazanego. Skarżący w nadzwyczajnym środku odwoławczym podniósł rażące naruszenie prawa procesowego, a mianowicie:

„art. 202 § 3 k.p.k. poprzez dokonanie ustaleń w zakresie zdrowia psychicznego oskarżonego między innymi w oparciu o uzupełniającą opinię sądowo – seksuologiczną, która nie była wydana w zespole, a wyłącznie przez biegłego seksuologa, co w konsekwencji doprowadziło do braku należytego zweryfikowania stanu zdrowia psychicznego oraz poczytalności oskarżonego w momencie popełnienia zarzucanego mu czynu;

oraz rażące naruszenie przepisu art. 452 § 2 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym sprzed 1 lipca 2015 roku) poprzez przeprowadzenie w toku

postępowania odwoławczego dowodu, co do istoty sprawy w postaci opinii zespołu biegłych tj. dwóch psychiatrów, psychologa oraz seksuologa celem ustalenia stanu zdrowia psychicznego oskarżonego P. D. w chwili popełnienia czynu.”

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w G. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w G. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o oddalenie kasacji, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy nie podziela zarzutów kasacji obrońcy skazanego P. D. wraz z argumentacją zawartą w uzasadnieniu nadzwyczajnego środka odwoławczego, oceniając kasację, jako oczywiście bezzasadną.

Należy przypomnieć, że przeprowadzając ponownie kontrolę apelacyjną wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 5 sierpnia 2013 roku (sygn. akt II K [...]) - Sąd Okręgowy w G. wypełnił wytyczne Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 20 stycznia 2015 r. (III KK 181/14) (k. 609 tom IV), uchylającego orzeczenie Sądu Okręgowego w G. z dnia 16 grudnia 2013 roku (V Ka [...]). W przedmiotowym orzeczeniu Sąd kasacyjny wskazał Sądowi odwoławczemu kierunek procedowania przy ponownym rozpatrywaniu sprawy (art. 442 § 3 k.p.k.). Sąd Okręgowy sprawując powtórnie rolę Sądu odwoławczego w pełni zastosował się do wskazań Sądu Najwyższego.

Przeprowadzając ponownie kontrolę apelacyjną Sąd Okręgowy stwierdził, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym naruszono przepis art. 202 § 3 k.p.k. poprzez dopuszczenie dwóch niezależnych opinii w postaci ekspertyzy biegłych psychiatrów oraz drugiej opinii seksuologicznej, co uczyniło te opinie niepełnymi. Pogląd ten jest wynikiem rozważań, że opinia w zakresie zaburzeń preferencji seksualnych jest elementem opinii o stanie zdrowia psychicznego skazanego, a więc powinna zaistnieć jedna opinia obejmująca zarówno zaburzenia seksualne, jak i stan zdrowia psychicznego badanego. Nie mogła być to więc opinia niezależna od opinii biegłych lekarzy psychiatrów o stanie zdrowia psychicznego skazanego (k. 6 uzasadnienia SO). Należy zauważyć, że ekspertyza przeprowadzona w postępowaniu odwoławczym pozwoliła stwierdzić nie tylko wpływ zaburzeń

preferencji seksualnych na poczytalność skazanego, ale również uzyskać odpowiedź na pytanie, czy istniała konieczność zastosowania środka izolacyjnego wobec P. D.. Stwierdzając uchybienie na płaszczyźnie procedowania Sądu Rejonowego, Sąd Okręgowy dostrzegł jednocześnie konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego na rozprawie apelacyjnej, na podstawie art. 452 § 2 k.p.k. Odpowiednio do treści przepisów art. 202 § 3 k.p.k. oraz art. 193 § 1 k.p.k. Sąd postanowił dopuścić dowód z opinii biegłych lekarzy psychiatrów i w razie złożenia przez tych biegłych stosownego wniosku - także biegłego psychologa, oraz biegłego lekarza seksuologa. Celem opinii było ustalenie, czy w chwili popełnienia czynu poczytalność skazanego, a więc zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem w świetle przepisu art. 31 § 1 i § 2 k.k. była w pełni zachowana czy też w znacznym stopniu ograniczona lub też wyłączona, stwierdzenie preferencji seksualnych skazanego w zakresie występujących ewentualnych zaburzeń i czy ewentualne zaburzenia mają wpływ na ocenę poczytalności skazanego w chwili popełnienia czynu oraz stwierdzenie poczytalności w toku postępowania i zdolności udziału w sprawie. Na podstawie art. 452 § 2 k.p.k. i kierując się wskazówkami Sądu Najwyższego - Sąd Okręgowy dopuścił i ocenił opinie biegłych lekarzy: I. Ś. – biegłej z zakresu psychiatrii, J. F. B. – lekarza chorób psychicznych, E. S. - specjalisty psychologii klinicznej oraz uzupełniając opinię dr W. P. – biegłego z zakresu seksuologii i przestępstw seksualnych. Opinie zyskały pełną aprobatę Sądu odwoławczego, jako jasne, zrozumiałe i wyczerpująco odpowiadające na wszystkie zadane pytania i zarazem obiektywne (k. 9-12 uzasadnienia SO). Wnioski z opinii doprowadziły Sąd do jednoznacznej konkluzji, że w chwili popełnienia zarzucanych czynów skazany miał zachowaną zdolność rozumienia znaczenia swoich czynów i pokierowania swoim postępowaniem, a więc nie zachodzą warunki, o których mowa w art. 31 § 1 lub § 2 k.k., zaś aktualny stan psychiczny skazanego umożliwiał mu uczestniczenie w toczących się czynnościach procesowych. Ostatecznie stwierdzono, że skazany nie przejawia zaburzeń w zakresie preferencji seksualnych.

Przechodząc do zarzutów kasacyjnych stwierdzić należy, że skarżący, w kasacji zarzuca Sądowi odwoławczemu rażące naruszenie przepisów postępowania karnego tj. przepisu art. 202 § 3 k.p.k. oraz art. 452 § 2 k.p.k.

Zdaniem autora kasacji do opinii powinien zostać powołany „zespół biegłych” - psychiatrów oraz biegłego seksuologa. Skarżący wywodzi wręcz, że ustalenia Sądu zostały poczynione wyłącznie na podstawie opinii biegłego seksuologa, pomija natomiast opinie psychiatrów. W dalszej części kasacji obrońca skazanego nie zgadza się z procedurą Sądu Okręgowego, który w ogóle przeprowadził dowód z art. 202 § 3 k.p.k. w ramach kontroli apelacyjnej, co według obrońcy przekraczało kompetencje Sądu odwoławczego, gdyż skarżący dowód ocenił, jako kluczowy, zaś postępowanie dowodowe dotyczyło, zdaniem obrońcy, „istoty sprawy”.

Zarzut rażącego naruszenia przepisu art. 202 § 3 k.p.k. jest bezzasadny.

Całkowicie bezzasadne jest twierdzenie skarżącego, że ustalenia Sądu oparto wyłącznie na opinii biegłego seksuologa. W postępowaniu apelacyjnym przeprowadzono dowód z opinii biegłych psychiatrów i w ramach opinii uzupełniającej z opinii biegłego seksuologa. Opinie pozostawały ze sobą w związku, zaś powołani biegli wykreowali wspólne, jednoznaczne stanowisko. Wnioski z tych ekspertyz były dla Sądu jasne, zrozumiałe oraz logiczne i zostały przedstawione w uzasadnieniu. Prawidłowo przeprowadzone na podstawie art. 193 k.p.k. oraz art. 202 § 3 k.p.k. dowody pozwoliły Sądowi ustalić ponad wszelką wątpliwość, że ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie popełnienia przez skazanego P. D. czynu zabronionego z art. 197 § 1 k.k. są właściwe.

Należy wskazać skarżącemu, że opinia seksuologa była przeprowadzona uzupełniająco wobec opinii psychiatrów, nie zaś odwrotnie, zaś lektura tych opinii i wnioski w nich zawarte nie wykazują żadnych sprzeczności, które miałyby prowadzić do wniosku, że po lekturze opinii dr. W. P. miałoby dojść do zmiany wcześniejszego stanowiska lekarzy psychiatrów. Wnioski wyciągnięte przez Sąd i przedstawione w uzasadnieniu świadczą o tym, że opinia seksuologa przeprowadzona, jako uzupełniająca wobec opinii psychiatrów, tworzy wraz z nią jedną całość.

Zarzut z punktu I kasacji należy ocenić, jako bezzasadny, i jednocześnie nie sposób nie zauważyć, że skarżący sformułował w rzeczywistości niedozwolony na tym etapie postępowania zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, zaś czynienie Sądowi zarzutu z nieprzesłuchania kolejnych ekspertów w sprawie oraz

oczekiwanie skarżącego na powoływanie kolejnych biegłych należy ocenić, jako niczym nieuzasadniony zabieg zmierzający do przedłużenia postępowania.

Nie zasługuje również na aprobatę zarzut naruszenia art. 452 § 2 k.p.k., gdyż przeprowadzony na rozprawie apelacyjnej dowód z uzupełniającej opinii biegłych nie sposób uznać za przeprowadzenie postępowania, co do istoty sprawy. Przekazując Sądowi Okręgowemu w G. sprawę do ponownego rozpoznania Sąd Najwyższy wskazał możliwość poczynienia określonych ustaleń w zakresie zdrowia psychicznego P. D. właśnie na etapie postępowania apelacyjnego. Sąd odwoławczy zastosował się do wskazówek Sądu Najwyższego, jednocześnie w uzasadnieniu zreferował szczegółowo powody i efekty postępowania dowodowego przeprowadzonego w ramach kontroli apelacyjnej na str. 9-12 uzasadnienia wyroku. Na obecnym etapie postępowania Sąd Najwyższy podziela procedowanie Sądu Okręgowego, nie dostrzegając zarazem naruszenia przepisu art. 452 k.p.k. Zakaz wyrażony w art. 452 § 1 k.p.k. (według brzmienia sprzed 1 lipca 2015 roku) interpretuje się w ten sposób, że nie należy przed Sądem odwoławczym, niejako po raz pierwszy przeprowadzać dowodów kluczowych dla danego procesu (zob. postanowienie SN z dnia 21 stycznia 2015 roku, V KK 371/14, postanowienie SN z dnia 5 listopada 2013 roku, III KK 217/13). W niniejszej sprawie ustalenia Sądu I instancji nie zostały podważone wywodami Sądu odwoławczego i nawet ich zakwestionowanie przez skarżącego nie mogło zmienić treści rozstrzygnięcia.

Z tych powodów Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.